

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1:20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, utorak 1. lipnja 1915.

BR. 96. (326.)

Djelatnost prema talijanskoj granici sve življa. - Bombardiranje Przemysla. Njemačkopolivlje čitav prvi narodni ustanak. - Talijanaški zastupnici u Beču. Glasovi o separatnom miru. - Talijanski državljani u njemačkoj vojsci.

Rat proti Italiji.

BEČ, 31. svibnja. Službeno se saopćuje:

Jučer prije podne bio je krvavo odbiven napadaj jedne talijanske alpske regimente na odsječak naših utvrda na ravnjaku Lavarona.

U predjelu sjeverozapadno od Paneveggio neprijateljski odjel počeo je da pravi nasipe, ali je uzmaknuo odmah pred vatrom naših patrula.

Na koruskoj granici bilo je samo manjih za naše oružje uspješnih borba.

Istočno od Karfreita pokušao je neprijatelj uzaludno da se uspije obronkom Krna.

U topovskoj borbi u primorskom pograničnom području naša teška artiljerija počela je da zahvaća.

Talijanaški zastupnici u Beču.

Izjave ministra predsjednika.

BEČ, 1. lipnja. Danas prije podne bili su kod ministra predsjednika grofa Stürgha zastupnici na carevinskom vijeću i na zemaljskom saboru Faidutti i Bugatto iz Gorice, te Spadaro iz Istre, eda povedu razgovor o organizaciji skrbi za pučanstvo koje moralo izprazniti područje na granici prema Italiji, i da iznesu razne svoje želje. Ovom prigodom opširno su raspravljene prilike stvorene usljed rata s Italijom.

Ministar predsjednik grof Stürgh dao je izražaja najdubljem osjećaju, najtoplijoj skrbi i saučesću vlade u sudbini onih dijelova zemlje koji su ratom najviše dirnuti i njihovog pučanstva. Uvjeravao je izričito, da će vlada, sve što je u njenim silama, poduzeti, eda po mogućnosti olakša položaj onih koji su usljed rata sa rodne grude bili prognani.

Caru i državi vjerno — nadodao je ministar predsjednik — pučanstvo južnog pograničnog područja sigurno, u teškom biću koji ga zatekao, potrebuje utjere i sokolenja; ono ima podpuno pravo na očuvanje moralnog i materijalnog stanja.

Ovo pučanstvo svojim često prokušanim patriotskim čustvom i dina-

stičkim osjećajima bez sumnje je teško bilo dirnuto kada je, u pregovorima koji su prethodili buknuću rata, izbilo pitanje o odricanju nekog pograničnog područja. Svi odgovorni faktori Monarkije osjećali su ovu žrtvu kao najtežu, koju su oni nerado ali ozbiljnim shvaćanjem u najskrajnijem slučaju pripravnici bili pridonijeti, eda od države, osobito pak od pograničnog područja, daleko drže nesreću i pustošenja, koja bi novi rat sa dobro naoružanim neprijateljem imao za neminovnu posljednicu.

Pučanstvo našeg pograničnog područja takodjer je znalo da uvažiti teške i bolne žrtve, a ništa manje i razloge koji su ovim mislima bili pobudom.

Danas ova faza pripada prošlosti. Ona je riješena, dokončana. Italija je odbila veledušno za mir pruženu joj ruku. Njezini državnici, u preziranju vječnog moralnog zakona koji mora da vlada odnošajima između pojedinaca kao i između naroda, natjerali su svoj narod u rat, koji oni pred svojom savješću ne će moći opravdati.

Povredom jasnog ugovora i dužnosti, Italija, koja savezu s nama i sa Njemačkom zahvaljuje tridesetljeća svog cvata i svog porasta, predala se je neprijateljima svojih dosadašnjih saveznika, eda Monarkiju podmuklo napadne i nasilnički orobi.

Time je stvoren podpuno novi položaj te je Italija sama uništila sve ponude, koje su bile smišljene za slučaj mirnog sporazumka.

Od ovog časa Monarkiji preostaje samo dužnost, da upotrebi svu svoju silu, da željeznom šakom brani svoju teritorijalnu cjelokupnost i svaki pedelj svog zemljišta na južnoj svojoj granici, kršne litice Tirola i Koruske kao i primorsko područje.

Ovu će dužnost svi narodi Monarkije ispuniti oduševljenom požrtvovnošću, poduprti vjernim bratstvom u oružju savezne njemačke vojske. Narod naše države, snaga jedinstvo koje iskazuje se u deset mjesечноj nečuvnoj silnoj slavnoj borbi na udivljenje svijetu, još tješnije će se stisnuti u svijesti o svojoj nepobjedivoj snazi, u pouzdanju u neminovnu pobjedu svoje pravedne stvari.

Zemaljski kapetan mons. Faidutti dirnutim riječima zahvalio je na podpori, od vlade obećanoj, za pruženje pomoći, te istodobno zamolio je ministra predsjednika u ime prisutnih i u ime sumišljenika, da podastre pred

Previšnje Prijestolje njihove osjećaje vjernosti i odanosti prema uzvišenoj osobi Cara i prama državi.

Ministar predsjednik odgovorio je, da će ovaj želji velikim zadovoljstvom udovoljiti.

Nevjera Italije - separatni mir - preokret?

"Grazer Tagespost" javlja: Ministar je vanjskih posala Burian bio 27. o. m. kod cara, a i ministar predsjednik Tisza je došao u Schönbrunn. Tu se je mnogo razpravljalo o tome kako vojvoda Eugen, koji je bio zapovjednikom vojske na srpskoj granici, sada zapovijeda vojsci proti Italiji. Tom se zгодom naglasilo, da je Italija dala sasvim novi smjer ratu, ne samo Austriji nego i njenim neprijateljima. Možda će Austrija jednom biti još i zahvalna Italiji što je bila perfidna, jer se počinje govoriti o kopenhaskom dogovoru između Austrije i Rusije, te o separatnom miru. To su dakako bajke, ali mirivčak istine ima u tome, što Balkan zadaje Rusiji brige, i Srbija ne može pristati na talijanski program o Jadranskom moru.

Junaris o držanju Grčke.

Posebni dopisnik „Budapesti Hirapla“ primljen je od grčkoga ministra predsjednika Gunarisa u audienciju, u kojoj mu je Gunaris izjavio:

Grčka vidi, da je njen položaj veoma težak, te da je tim važnije, da uzčuva svoj neutralitet. Venizelosa politika ne može danas biti više mjerodavna, jer mi ne ćemo nipošto napustiti svoj neutralitet. To je želja naroda, koji baš sada u izbornoj kampanji dokazuje, da odobrava našu politiku, a to je i kraljeva politika, koji nije na žalost posve zdrav, ali sada unatoč tomu učestvuje kod rješavanja državnih posala. Štampa i narod u stvari održanja neutralnosti Grčke jednog su mnijenja te i ako imadu svi podpuno povjerenje u moraricu i vojstvu, to je ipak svaki Grk za mir. Umješanje Italije svakako nas interesira, jer su grčko-talijanske veze veoma živahne. O tome ali, da slijedeći primjer Italije, takodjer interviramo, nema govora. To ne bi imalo nikakvog smisla. O tome nismo nikada s Italijom pregovarali. Čujemo, da će se mir odkazati, te Donekanez os anektirati, a i otok Rhodos, kojeg nastavaju izključivo Grci. Autentične vijesti nismo do sada primili, pa ne može biti stoga o kakovim pregovorima ni govora. Nije nam poznato, kakova područja Talijani u Maloj Aziji traže. Što se tiče Albanije dobili smo već neka saopćenja, koja se ali javno nemogu pretresati.

Borbe u Galiciji.

Bombardiranje Przemysla.

BEČ, 31. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na Sanu i istočno od njega nije bilo jučer nikakvih ozbiljnih borba.

Na sjeveru i jugozapadu fronte Przemysla, te na gornjem Dnjestru vodi se borba.

U području Stryja savezne čete osvojile su na juriš i žestokoj borbi više mjesta, te zauzele jednu rusku bateriju.

Inače je položaj na sjeveroistoku nepromijenjen.

BERLIN, 31. svibnja. U borbama kod Przemysla njemačke čete primakle su se bliže sjevernoj fronti.

„Pester Lloyd“ javlja iz stana ratnih izvijestitelja dne 29. svibnja: Przemysl bombardiramo sistematski teškim topovima. Prema tome su saveznici započeli borbu pomoću topništva. — Krug, što je povučen oko Przemysla, biva sve to už i ako nije još istočni pravac zatvoren. Naše topništvo neprestano puca na vlakove, koji idu katkada još prema Lavovu. U interesu svog prestiza ne mogu Rusi isprazniti Przemysl, te su prije pripravnici žrtvovati posadu.

U Rusiji.

BERLIN, 31. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na istočnom ratištu nema nikakva znatnog događaja.

Sa francuskoj ratišta.

BERLIN, 31. svibnja. Službeno se saopćuje:

Jučer su pokušali Francuza, sjeverno od Arras kao što i u šumi Priester, da jakim silama provale našu frontu.

Kod Arras napadaj je očekivan, te je uslijedio jučer poslije podne, nakon višesatnih artiljerijskih priprava, a doveo je, hrabrošću ranjskih, bavarjskih regimena, do potpunog poraza protivnika, čiji su gubitci izvanredno veliki.

U šumi Priester uspjelo je Francuzima da prodru samo u neke napred pomaknute slabo zaposjednute šančeve. Ostali neprijateljski napadaji i ovdje su se izjalovili.

Kod Ostende obalna baterija pučala je na neprijateljske aviačare.

Poziv njemačkog pučkog ustanaka.

BERLIN, 31. svibnja. Posebno izdanje „Reichs-Anzeiger-a“ pozivlje sve pripadnike narodnog ustanaka prvog poziva, u koliko nisu već prijašnjim odredbama bili sazvani.

Njemačke podmornice u sredozemnom moru.

Atenski list „Nea Himeras“ objelodanjuje izjave više pomorskih stručnjaka, koji smatraju pod sigurno, da austro-ugarske i njemačke podmornice krstare u Jadranskom moru, te da su i njemačke podmornice u velikom broju ušle u Sredozemno more kroz morsko tjesno Gibraltar, da zaprieče transporte između Marseille i Toulona. Vjerojatno je nadalje, da su njemačke podmornice razstavljene pomoću željeznice dopremljene u Carigrad.

List „Patris“ piše: Podmornice, koje krstare u Sredozemnom moru, vrlo su velikog tipa sa neko 1200 tona sadržine. Svaka od ovih podmornica ima i jednu cijev za izpaljivanje torpeda i jedan top od 7 i pol cm.

KRONIKA.

Rusko „Novoje Vremja“ raspravlja o talijansko-austrijskom ratu pa veli: Da se talijanska vlast ne bi previše raširila, na to će pripaziti Francuska i Engleska gledom na Sredozemno more, a južne slavenske države obzirom na Jadran.

Kako „Reichspost“ saznanje, darovao je barun Leopold Chlumecki 10.000 kruna, za onog austro-ugarskog vojnika, koji će zaplijeniti prvu talijansku zastavu.

Poznati talijanski vojnički stručnjak major Gatti piše u „Corriere della Sera“, da Italija bez pomoći saveznika ne će moći prodrijeti u Austro-Ugarsku, barem ne duboko.

Po jednoj vijesti iz Rima, uapšen je vladinom naredbom šest austro-ugarskih konzula. Među uapšenim nalazi se i generalni konzul u Genovi.

Od 90 talijanskih biskupa protestovalo ih je 30 protiv rata, kojemu se po njihovom mišljenju moglo izbjeći.

Parizki „Matin“ odvrća publiku od toga, da pograničnim bojevima na Sodi podade osobitu važnost. Nikada ne će biti moguća ofenziva protiv Istre i Dalmacije, dok se ne bude prvo uzeo Trident, jer bi inače Talijani bili u vječitoj opasnosti opkoljenja.

Jela u ratno doba.

Na potjecaj zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu sastavljena je bogata zbirka recepti za kuhanje, koja je upravo sada izašla u obliku brošure sa naslovom „Jela u ratno doba“. Kako se vidi iz samog naslova ove knjižice, u njoj su samo takovi recepti za kuhanje, koji zaslužuju — obzirom na sadanje teško dobavljanje živžnih sredstava — naročitu pažnju.

Prema tome se naročito pazilo u ovoj knjižici s jedne strane na štednju finog brašna i masti, a s druge strane na — što je moguće — višu upotrebu kukuruznog brašna, krumpira, povrća, mlijeka i sira, a pri tomu su se uzeli u obzir kako domaća tako i strana kuhinja.

Ova knjižica, što obuhvata 61 stranicu male osmine, podijeljena je u sedam odsjeka sa kuhinjskim receptima za razne juhe (sorbe), jela od krumpira, variva, jela iz povrća, salate, mesna i riblja jela, tjestenine, i u jedan dodatak, u kome između ostaloga naročitu pažnju zaslužuje uputa za upotrebu ostataka od jela.

Ovu knjižicu dala je tiskati zemaljska vlada u više hiljada primjeraka, te će se razdijeliti po cijeloj zemlji.

Na znanje predplatnicima.

Usljed prilika, koje su van naše krivnje, u neka mjesta naš list od danas ne će dolaziti. Tako mnogi predplatnici ne će primiti lista, što neka izvole uzeti znanja i ravnania radi.

Domaće vijesti.

Banov proglaš. Ban barun Skerlec obnarodovao je proglaš u svrhu što življeg podpisivanja ratnog zajma, a počima značajnim ovim riječima:

„Naš talijanski saveznik, koji je kroz trideset godina uživao našu podporu, koji se je uz tu podporu razvijao i koji je našom pomoću mogao i u Africi steći veliki posjed, ne samo da nas je u sadašnjoj velikoj borbi podlo ostavio, već nas je nakon, što se deset mjeseci borimo, izdajnički i iz zasjede napao. Italija među ostalim hoće sebi prisvojiti i odnaroditi takove zemlje monarkije, koje su od uvijek bile hrvatske i kojih gubitak bi ugrozavao našu narodnu egzistenciju.“

Neké magjarske novine pisale su, da Dalmacija pripada Magjarskoj. Neće li grof Tizza potegnuti na odgovornost bana radi njegovih protomagjarskih izvaja?

Pruga Rijeka-Zadar. S obzirom na iznimne prilike na Jadranu ukinute su prema saopćenju trgovačko-obrtničke komore za grebačke dalmatinske plovidbene pruge Ugarsko-hrvatskog dioničnog pomorskog paroplovnog društva na Rijeci. Medjutim uvedena je jedna privremena pruga od Rijeke do Zadra s tri vožnje na tjedan.

Nadjena je zlatna naušnica. Pridignuti se može u uredništvu lista.

NAJNOVIJE VIJESTI

Prispjele u 4 sata po podne.

Renjickoli proti Italiji.

BASEL, 1. lipnja. Prama „National-Zeitung“, oblastima u Badenu predlež mnogobrojne molbe Talijana, u kojima ovi mole njemačke oblasti, da ih ne izagnaju pošto im je Baden druga domovina te postupak svoje vlade ne odobravaju.

Mnogo stotina vojno dužnosti podložnih talijanskih državljana podnijelo je molbu, da dobiju njemačko državljanstvo, eda uzmognu stupiti u njemačku vojsku.

Oglas Natječaja.

Ovo Općinsko Upravištelstvo otvara natječaj na mjesto općinske primajle za ovu Općinu, sa sjedištem u Skradinu, uz platu od godišnjih Kr. 360 naplativih od ove Općinske blagajne u jednakim tromjesečnim posticipiranim obrocima.

Dužnost je primajle bezplatno obaviti siromašne žene. Natječajelice moraju podnijeti molbe ovom Općinskom Upravištelstvu za općinsko vijeće najkasnije do dana 20. VII. 1915. molbi će se priložiti:

1. Dokaz o sposobnosti primajlstva.
2. Krštenicu.
3. Svjedočbu pripadnosti.
4. Svjedočbu o dosadašnjem službovanju.

Od Općinskog Upravištelstva SKRADIN, 29. svibnja 1915.

Načelnik: Škubonja s. r.

Prisjednik: Dražić s. r.

Bakalara, ulja maslinovog, pirinča.

Sumpora i sumporaca „Torpedo“ Strealjka „Vermorel“ i „Non plus ultra“ cukra u kockama (cakaša) sjenjena djetele uz snižene cijene prodaje

PIO TERZANOVIĆ U ŠIBENIKU
KRUMPIR
je upravo stigao.

Novinarski papir

novi („Piccolo“) za pakovanje 50 kg. — K 10 —

1000 Felpost-dopisnica

— K 6 —
TRAFIKA ANTE BOGIĆ — ŠIBENIK.

MLIJEKO: kraljice i ovčije,

čiste, naravno i sterilizirano, prodaje po 48 para litar, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

P. T.

Častimo se staviti do znanja svakoj cijenjenoj osobi, da smo već od davna osnovali klesarsku zadrugu pod naslovom:

PRVA SPLITSKA KLESARSKA ZADRUGA
registrirana na ograničeno jamčenje
U SPLITU.

Zadruga obavlja svakovrstne klesarske radnje bilo u mramoru ili kamenu uz najpovoljnije uvjete.

Osobitomi preciznošću izradjuje žrtvenike, balaustre, krsionice, nadgrobne spomenike itd. u najmodernijim slogovima. Skladište je opskrbljeno sa mramornim materijalom, takodje mramornim pločama za pokuštvo. Buduć je ista providjena izvrstnim radnim silama i dovoljnim kapitalom, to je u stanju svaku naručbu brzo i tačno izvršiti na podpuno zadovoljstvo gg. naručitelja.

Na zahtjev šalje nacrt, uzorke materijala, kao što i sve upute i razjašnjenja.

Preporuča se uglednom občinstvu i prepoštovanom svećenstvu, da ju počaste svojim cijenjenim naručbama.

UPRAVA.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao
Zastupstvo: Osjeguravajućeg Društva „Herceg Bosna“

Zastupstvo i skladište slijedećih ugl. Tvrdka:

Michele Truden - Trst, Viktor Schmidt Fils - Beč, Braća Klein - Split, Miho Sez - Dubrovnik, Salvetti & Co. - Piran, J. Pipan & Co. - Trst, itd. itd. itd.

Preuzimlje naručbe svakovrstnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz Tvorničku cijenu da se ne boji u — takmice, brza izradba.

Razašilje 1000 komada Felpost dopisnica za Kr. 6.

NAJMODERNIJE POSJETNICE
IZRADJUJE
HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU
U. Z. S. O. J.

VELIKA ZLATARIJA
GJ. PLANČIĆ
Vis - Starigrad - Velaluka
ŠIBENIK.
Kupuje staro zlato i srebro
uz najpovoljnije cijene.

Velika svota novaca
može da se nakloni svakome, koji postane naručnicima. — Bezplatna izjašnjenja šalje: Srećkovo zastupstvo 30. Ljubljana.

Remington Standard
Jedan milijun pisanih strojeva u porabi.
Model X i XI.
BEZ KONKURENCIJE
Podpuno americkansko pokuštvo
GLOGOWSKI & Co. - TRST
Piazza della Borsa No. 14 i kat
Telefon br. 17-70.

KNJIŽIGOVEŽNICA HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPADAJUĆE DAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.

Jadranska Banka

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Dionička glavnica K 8.000.000. — Pričuva K 700.000. CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća).

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor — Ljubljana — Metković — Opatija — Šibenik — Spiljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno veresijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi su kao i uvučene založnice unovčuju se kod JADRANSKE BANKE u TRSTU i svih njezihih podružnica.

Uložne knjižice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. — Osiguravanje efekata proti gubitku na tečaju pri yucenju. — Žiro računi i tekuci računi. — Unovčivanje mjenica, dokumenata, odrezaka i izvučenihi vrijednosnih papira. — Kreditna pisma, čekovi, vaglja, naputnice. — Predujmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne vjereseje.

Pretilnici (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincama može držati svakovrsne vrijednosti.

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM (Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENČANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME, OSMRINICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA

Da postignes obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40° Kalijevom soli ili kainitom
51-61° Kalciumcianamidom
16-21° Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži bezplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjižice o uporabi gnjojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnjojiva dobivaju se izključivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpalaovac, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. : Šibenik.

(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56)